

Forandringer i norsk straffelov.

Av statsadvokat KARL LOUS, Oslo.

Ved lov av 11. mai 1951 er vedtatt omfattende forandringer i straffeloven, som trer i kraft 1. juli s. å. Forandringene gjelder kapitlene om formuesforbrytelser og omfatter flere av de bestemmelser som anvendes oftest i praksis.

Arbeidet med disse bestemmelser ble tatt opp av Straffelovkomiteén allerede før krigen, og forarbeidene, spesielt Ot.prp. nr. 75/1948, gjør inngående rede for de nye bestemmelser og inneholder meget stoff av interesse for fortolkningen, om tidligere praksis m. v. Det har til dels vært samarbeidet med den svenske strafferettskommitten.

Det er gjort større eller mindre forandringer i en rekke paragrafer, men de nye bestemmelser fraviker i og for seg ikke vesentlig de hovedprinsipper straffeloven av 1902 bygger på. I det følgende skal gjøres rede for enkelte av de viktigste av forandringene, spesielt de som har mer alminnelig interesse, men det er ikke mulig her å gjennomgå alle bestemmelsene eller drøfte detaljer og fortolkningsspørsmål som kan ha betydning i praksis.

Beskrivelsen av de straffbare forhold er forsøkt gjort enklere og klarere med en mer moderne språkform og i en del paragrafer er gjerningsinnholdet noe omarbeidet og til dels utvidet. Stort sett har man imidlertid vært varsom med å fravike den terminologi som er innarbeidet.

Som eksempel kan nevnes at bestemmelsen om underslag (§ 255) er gjort klarere og spesielt er fremhevet det praktisk viktige at den skyldige forføyer over penger som er betrodd ham. I beskrivelsen av tyveri (§ 257) er sløffet uttrykket „uten besitterens samtykke“ uten at hermed tilsiktes noen realitetsforandring, idet borttaket i alle tilfelle må være rettsstridig.

I andre bestemmelser er gjerningsinnholdet noe utvidet, slik at bestemmelsene kan ramme forhold som ikke tidligere var straffbare, således f. eks. forsikringsbedrageri og heleri. Kapitlet om gjeldsforbrytelser (kap. 27), som omfatter forbrytelser under tvangsfullbyrdelse og konkursbehandling og straffbare forhold fra skyldnerens side overfor kreditorene, er omarbeidet og forenklet, idet disse bestemmelser tidligere har vist seg vanskelige å anvende i praksis.

For de tidligere bestemmelser om tilføyelse av skade på eiendom og formue, i alminnelighet kalt hærverk, er innført den nye betegnelse „skadeverk“.

Et *helt nytt prinsipp* er anvendt ved beskrivelsen av grovt tyveri og det er innført de tilsvarende betegnelser grovt underslag, grovt bedrageri og grovt skadeverk, som kan straffes strengere enn vanlig tyveri m. v. Tidligere var grovt tyveri beskrevet i loven med en ut-

tømmende oppregning med faste kriterier, mens de nye bestemmelser fremhever en rekke momenter som det skal legges vekt på, hvorefter det blir å avgjøre etter en skjønnsmessig bedømmelse om tyveriet, underslaget m. v. er grovt eller ikke.

For underslag kunne således tidligere straffen skjerpes når underslaget gjaldt verdier over kr. 1.000,— eller det var tilføyd velferdstap (§ 256, 2. ledd.). Etter de nye bestemmelser skal det ved avgjørelsen av om underslaget er grovt legges vekt på om verdien av det underslåtte er betydelig, om underslaget er forøvet av offentlig tjenestemann eller ved brudd på særlig tillit, om det er ført uriktige regnskaper eller bøker eller voldt velferdstap eller fare for noens liv eller helbred.

Grovt tyveri var tidligere bestemt ved en detaljert oppregning i straffelovens §§ 258—260, hvorefter tyveriet bl. a. var grovt når det var forøvet ved innbrudd, ved å bryte opp skap eller lignende ved vold eller ved tyveri av husdyr på marken. De nye bestemmelser nevner blant de forhold som kan gjøre tyveriet grovt at det er skjedd ved innbrudd, straffelovens § 147, nemlig ved beskadigelse av gjensstand egnet til beskyttelse mot inntrengen, f. eks. ved ødeleggelse av låsen, ved å knuse et vindu eller lignende. Dette vil som tidligere ramme de mest praktiske tilfelle av grovt tyveri, men § 147 er utvidet til å gjelde innbrudd i motorvogn, fartøy eller luftfartøy.

Nytt er at tyveriet kan være grovt når det stjeles fra person på offentlig sted, altså lommetyveri og herunder også fra beruset person. Begrunnelsen for denne bestemmelse, som går nokså langt, er at slike tyverier ofte begåes av profesjonelle forbrytere.

Verdien av det stjålne får en større betydning enn etter tidligere praksis, idet tyverier av betydelig verdi kan ansees som grove.

Videre kan tyveriet være grovt hvis gjerningsmannen har vært forsynet med våpen eller sprengstoff uten at det er nødvendig å avgjøre om dette har vært benyttet, og endelig når gjerningen av andre grunner er av særlig farlig eller samfunnsskadelig art.

Grovt bedrageri, § 271 og grov utroskap, § 276 er bestemt på tilsvarende måte, spesielt nevnes om det er voldt betydelig økonomisk skade.

For tilføyelse av skade på fremmed eiendom inneholdt loven tidligere en detaljert, nokså komplisert oppdeling etter størrelsen av den skade som var voldt, med forskjellige straffesatser. Denne oppdeling er sløyfet, idet der nå er en alminnelig bestemmelse om skadeverk, § 291 og om grovt skadeverk, § 292. Grovt skadeverk bestemmes etter samme retningslinjer som grovt tyveri, bl. a. om det er voldt betydelig skade eller velferdstap. Av interesse er å nevne at skade som volder avbrekk i den offentlige samferdsel, f. eks. skade på Jernbanens signalanlegg kan ansees som grovt skadeverk og det samme gjelder skade forøvet på grenseskjel mot naborike.

For grovt ran, § 268, fastsatte loven tidligere en minimumsstraff av

fengsel i 3 år bl. a. i gjentagelsestilfelle, eller når det forsettlig var tilføydd legemsskade eller forbrytelsen var forøvet av flere hvorav noen var bevepnet. Etter de nye bestemmelser skjerpes straffen i gjentagelsestilfelle eller når handlingen syner et særlig forbrytersk sinnelag. Den tidligere oppregning kan fremdeles ha betydning som veiledning ved anvendelsen av den nye bestemmelse, men den nye er mer omfattende, idet den f. eks. kan ramme ran foretatt av en enkelt bevepnet person. Da loven legger vekt på sinnelaget, vil det ved avgjørelsen være nødvendig ikke bare å ta hensyn til de objektive forhold, hvorledes ranet er utført, følgen m. v., men også til alle gjerningsmannens personlige forhold. Et ran som etter den tidligere bestemmelse var å anse som grovt, behøver ikke nødvendigvis å syne et særlig forbrytersk sinnelag.

Bestemmelsen om naskeri, straffelovens § 262, hvoretter mindre underslag og tyverier straffes mildere, er omarbeidet på samme måte, idet naskeri foreligger når straffeskylden på grunn av gjenstandenes ubetydelige verdi og forholdene forøvrig må regnes for liten. Tidligere var satt en fast grense, nemlig ikke over 5 kroner. Etter den nye formulering må en regne med at en rekke bagatelltyverier hvis de ikke er å anse som grove, blir bedømt som naskeri. Motivene fremhever at det spesielt overfor unge lovovertridere kan være grunn til å bruke naskeribestemmelsen.

Den oppregning de forskjellige bestemmelser om grovt tyveri, grovt underslag m. v. gir, er hverken uttømmende eller ubetinget bindende. Det heter at det særlig skal legges vekt på de momenter loven nevner og er disse til stede, må forutsetningen være at tyveriet regelmessig er å anse som grovt. Det kan imidlertid tenkes at forbrytelsen er grov av andre grunner enn de i loven spesielt nevnte og at den ikke er å anse som grov selv om et av de spesielt fremhevede forhold er til stede. Loven gir anvisning på en skjønnsmessig bedømmelse, hvor det også må tas hensyn til det forbryterske sinnelag. Det er de tyverier som har et profesjonelt preg som først og fremst må rammes som grove.

Etter den nye formulering av lovbestemmelsene vil det ikke være mindre viktig enn tidligere å fastslå de nærmere omstendigheter ved underslaget eller hvorledes tyveriet er begått og spesielt må det undersøkes om tyveriet kan betegnes som særlig farlig eller samfunnsskadelig. Alle sider ved handlingen må tas i betraktning og de nye bestemmelser kan forsåvidt stille større krav til etterforskningen og kreve en grundigere behandling i retten. Det må klarlegges hvilke faktiske momenter det bygges på når forbrytelsen karakteriseres som grov og tiltaltes forsett må omfatte disse faktiske omstendigheter, men derimot selvsagt ikke selve vurderingen. Avgjørelsen av om tyveriet er grovt kan tenkes å bli forskjellig for flere som har medvirket i forbrytelsen, f. eks. slik at en hvis medvirkning har vært av mindre betydning alene dømmes for simpelt tyveri.

For tyveri tror jeg ikke det vil være praktisk å anse tyveriet som grovt i andre tilfelle enn de loven nevner, idet man har den generelle bestemmelse om særlig farlig eller samfunnsskadelig å falle tilbake på. Nærmere retningslinjer for hva der skal forstås herved, kan vanskelig gis, men som eksempel kan man tenke seg tyverier begått etter omhyggelig planleggelse eller av en tyvebande, muligens også tyverier av våpen fra militærlager eller lignende. Forøvrig bør man vel ikke være for snar med å karakterisere et tyveri som særlig farlig eller samfunnsskadelig.

For underslag og bedrageri har man ingen tilsvarende generell bestemmelse som gjør forbrytelsen grov og man kunne der kanskje tenke seg andre momenter enn de loven nevner, f. eks. den utpekulerte fremgangsmåte den skyldige har brukt. Særlig praktisk tror jeg imidlertid heller ikke dette er.

Derimot kan det nok være tilfelle, hvor domstolene ikke ville anse tyveriet grovt, selv om et av de i loven fremhevede momenter er til stede. Som eksempel kan nevnes tyveri fra person på offentlig sted, hvor tyveriet ofte i høy grad skyldes fornærmedes egen uforsiktighet og hvor det av den grunn kan være mindre rimelig å karakterisere tyveriet som grovt. Motivene nevner også at et mindre underslag begått av offentlig tjenestemann ikke behøver å være grovt.

Den nye formulering med en helhetsbedømmelse av handlingen synes å være prinsipielt riktigere enn den gamle med en utfømmende oppregning av faste kriterier, idet denne kunne føre til fortolkningsvanskeligheter og undertiden til urimelige resultater. De nye bestemmelser svarer til tilsvarende bestemmelser i dansk og svensk straffere rett.

For straffeutmålingen i den enkelte sak spiller det ganske visst mindre rolle om handlingen subsumeres som grovt tyveri eller ikke, idet retten har stor frihet ved straffeutmålingen og det for en enkelt forbrytelse praktisk talt aldri anvendes en straff oppimot det ordinære maksimum og ikke vil være behov for å gå over dette. Sondringen mellom grovt og simpelt tyveri vil imidlertid ha betydning for spørsmålet om anvendelse av forvaring etter straffelovens § 39 a, idet denne ikke kan brukes ved dom for simpelt tyveri og videre ved spørsmålet om gjentagelsesstraff etter § 263. De gjeldende forsikringsvilkår for innbruddsforsikring forutsetter også at tyveriet skal være skjedd ved innbrudd etter straffelovens § 147.

Ved behandlingen i herreds- og byrett vil den nye formulering neppe volde særlige vanskeligheter.

I tiltalebeslutningen må angis de faktiske forhold som påtalemyndigheten mener gjør tyveriet grovt, og retten må i domsgrunnene gi en utførlig fremstilling av forholdet. Retten må ikke bare avgjøre om forholdet ansees bevist, men også fastslå at tyveriet på grunnlag herav er grovt.

I lagmannsrettssaker tilligger avgjørelsen lagretten. I spørsmålene

til lagretten må nevnes de faktiske omstendigheter og det eller de av lovens alternativer som antas å ha betydning. Det synes imidlertid vanskelig å spørre lagretten om tyveriet eller underslaget er grovt av andre grunner enn nevnt i loven, jfr. straffeprosesslovens § 345, hvor etter det kan spørres om i loven særskilt fremhevede omstendigheter som kan bringe forholdet inn under en strengere straffebestemmelse.

Under ingen omstendighet kan spørsmålet formes så uttømmende at det kan gi grunnlag for en prøvelse av lovanvendelsen og det blir lagmannen som i sin rettsbelæring må veilede lagretten om når forbrytelsen ansees grov. Lovteksten selv gir ikke full veiledning ved avgjørelsen.

Når lagrettens avgjørelse til en viss grad bygger på et skjønn, er svaret, ja eller nei, lite opplysende. Lagretten kan svare nei på spørsmålet om grovt tyveri selv om det faktiske forhold i spørsmålet er fullt bevist. Adgang til anke over lovanvendelsen vil som regel være utelukket, også ved bekreftende svar.

Det kan være grunn til å frykte at praksis kan bli uensartet så vel ved lagmannsrettene som ved herreds- og byrettene, selv om det for de sistes vedkommende er mulighet for anke.

Slike skjønnsmessige vurderinger er vel ikke ukjent fra andre straffebud, særlig fra spesiallovgivningen, men lagretteordningen, med utformning av et enkelt spørsmål, egner seg i det hele dårlig for slike avgjørelser. Kan de nye straffebestemmelser medvirke til at spørsmålet om en reform av lagretteordningen tas opp, ville dette være en fordel.

Enkelte av de *spesielle forandringer* skal nevnes.

Ved bedrageri (§ 270) er det en betingelse for straffbarhet at formuestap er voldt. Dette er så vel ved bedrageri som utpresning (§ 266) og andre bestemmelser forandret slik at det er tilstrekkelig at det er fare for tap. Det er således ikke nødvendig at det er sikkert konstatert at formuestap er inntrådt. Som eksempel kan nevnes at der er ydet lån mot en angivelig sikkerhet, som viser seg å være verdiløs eller vesentlig mindre verd enn det er forespeilet långiveren. Selv om låntageren dekker lånet, er det ihvertfall voldt fare for tap. Tap av forventet vinning vil også gå inn under bestemmelsen.

Bestemmelsen om forsikringsbedrageri (§ 272) er en del omarbeidet, bl. a. for å bringe den i samsvar med lov om forsikringsavtaler av 6/6 1930, og forarbeidene gjør inngående rede for de forskjellige tilfelle.

Den tidligere lov rammet bl. a. beskadigelse av forsikret gjenstand, mens den nye lov nevner å fremkalle et forsikringstilfelle av hvilken som helst art, så vel ved tingsforsikring som personforsikring eller uriktig å oppgi at forsikringstilfelle er inntrådt eller oppgi til forsikring ikke eksisterende eller ikke skadede gjenstander. Ved personforsikring er det vel lite praktisk at det forsettlig fremkalles et forsikringstilfelle, f. eks. dødsfall eller ulykke, for å kunne heve forsikrings-

summen, men mere tenkelig at det falskelig oppgis at et slikt forsikringstilfelle er inntrådt.

§ 272, 2. ledd rammer bl. a. å gi en skadeoppgave og fremsette et krav på erstatning som står i påtakelig misforhold til skaden og denne bestemmelse kan også ramme tredjemann som gjør krav gjeldende overfor selskapet i henhold til ansvarsforsikring. Overdrevne oppgaver om verdien ved avslutning av forsikringsavtalen, overforsikring, er ikke straffbart.

Videresalg av gjenstander kjøpt på avbetaling med eiendomsforbehold ble tidligere betraktet som underslag av gjenstand tilhørende en annen. Da det i realiteten er selgerens sikkerhetsrett som her krenkes, bør forholdet straffes på samme måte som inngrep i andre sikkerhetsrettigheter, og det er gitt en ny spesiell bestemmelse om dette forhold i § 278, 1. ledd, med lavere straff enn for underslag.

Påtale etter § 278, 1 er avhengig av fornærmedes begjæring og at påtale finnes påkrevet av almene hensyn. Tanken er i noen grad å motvirke at politi og påtalemyndighet misbrukes til å foreta inkasso ved avbetalingssalg. Ved avgjørelsen av om almene hensyn krever påtale er det grunn til å være forholdsvis streng, og rene inkassosaker bør henlegges uten etterforskning. Slike saker var tidligere ganske hyppige, men har i de senere år ikke forekommet så ofte og motivene bygger på forholdene før krigen.¹⁾

Bestemmelsen om bilbrukstyveri (tidl. § 265 a, nå § 260) som rammer uberettiget bruk av en annens motorvogn, er utvidet til å omfatte motorbåter og fly, mens det ikke er ansett nødvendig å la bestemmelsen ramme borttakelse av alminnelige sykler, robåter og seilbåter. Særbestemmelsen om bilbrukstyveri som kom inn i straffeloven i 1930, er meget anvendt i praksis, og det er ofte unge personer som forøver slike forbrytelser, ikke sjelden i påvirket tilstand.

Fra kapitlet om gjeldsforbrytelser nevnes at en kreditor kan straffes for medvirkning til skyldnerens forbrytelser hvis han ved utilbørlige trusler eller andre utilbørlige midler får skyldneren til å betale, eller hvis kreditor mottar oppgjør for uforfalt gjeld således at utsiktene for skyldnerens øvrige fordringshavere til å få dekning blir betydelig forringet (§ 288, 2. ledd). De subjektive betingelser for straff kan det bli vanskelig å føre bevis for. Tilsvarende bestemmelser finnes i dansk og svensk straffelov.

Bestemmelsen om heleri (§ 317) er utvidet, idet den gjelder gjenstander som er fravendt noen ved en forbrytelse av hvilken som helst art, men ikke forseelse. Videre foreligger heleri, når vedkommende mottar gjenstander som er kjøpt for stjalne penger eller penger som er skaffet ved omsetning av tyvegods. Etter tidligere praksis måtte heleren hatt befatning med selve den stjalne gjenstand. Selv om tyveriet er begått av en person under 14 år eller en som forøvrig ikke kan

¹⁾ Se om dansk forslag i samme retning N. T. f. K. 1951 s. 180.

straffes, kan allikevel heleriet straffes etter de nye bestemmelser i motsetning til tidligere praksis.

Ved disse utvidelser kan bestemmelsen om heleri sies å gå ganske langt når det gjelder å motta penger som er skaffet ved salg av stjalne gjenstander. Ved revisjon av den svenske straffelov har man hatt betenkeligheter ved en slik regel. Den nødvendige begrensning vil ligge i de subjektive vilkår for straff, hvor det ofte kan være vanskelig å føre det nødvendige bevis.

I denne forbindelse drøftes forståelsen av uttrykket „visste eller måtte forstå“, som er beholdt uforandret og det fremheves at uaktsomhet ikke er tilstrekkelig.

Strafferammene er i de viktigste bestemmelser i det vesentlige uforandret, således f. eks. for tyveri, underslag og bedrageri fengsel inntil 3 år, for grovt tyveri m. v. inntil 6 år.

Straffelovkomitéen kommer med en del alminnelige betraktninger om straffutmålingen, spesielt for tyveri og nevner noe skjematisk tre grupper av tyvsforbrytere:

1. Leilighetstyver, som ofte er ganske unge og hvor en lemfeldig behandling er på sin plass, bl. a. med påtaleunntatelse og betinget dom.

2. De profesjonelle tyver, som er brysomme og farlige, og hvor det er nødvendig å anvende en forholdsvis streng straff, og eventuelt forvaring etter § 39 a.

3. Løsgjengertyvene som ofte er åndelig defekte individer, og som stjeler mere av vane enn etter planleggelse. Da også disse tyver stadig forgår seg på ny, synes fengselstraffene å ha liten virkning og andre forholdsregler må overveies, spesielt sikring etter straffelovens § 39.

Bestemmelsene om gjentagelsesstraff for underslag, tyveri og bedrageri, m. v. gir som tidligere adgang til å skjerpe straffen i gjentagelses tilfelle. Med henblikk på de profesjonelle forbrytere og som ledd i en mere rasjonell behandling av disse er innført en ny minimumsstraff av fengsel i 2 år for grovt tyveri når vedkommende tidligere er straffet 3 eller flere ganger for grovt tyveri eller ran (§ 263, 2. ledd). Tilsvarende regel gjelder for grovt bedrageri (§ 279, 2. ledd) og sedvansmessig heleri (§ 318, 4. ledd). For grovt underslag har man ikke funnet behov for tilsvarende minimumsstraff idet underslag sjeldnere begås av profesjonelle forbrytere.

De alminnelige regler i § 61 om gjentagelsesstraff får anvendelse, og må forstås slik at det ikke må være gått mer enn 6 år fra fullbyrdelsen av den første av de 3 tidligere dommer ble avsluttet og inntil den nye forbrytelse. De tidligere dommer skal gi beviset for at man har med en profesjonell forbryter å gjøre og dette svikter hvis de eldre dommer ligger langt tilbake i tiden.

Bestemmelser om minimumsstraff er forøvrig sjeldne i vår straffelov, bortsett fra kapitlet om sedelighetsforbrytelser, drap og enkelte andre grovere forbrytelser. Nytt er at ran nå skal straffes med fengsel

i minst 6 måneder, hvilket karakteriserer ran som en grovere forbrytelse. Betinget straff kan ikke anvendes for ran. For grovt ran og i gjentagelsestilfelle er minimumsstraffen nedsatt til 2 år, mot tidligere 3 år (§ 268).

For åger (§ 295 og § 296) er straffen skjerpet. Denne bestemmelse har alltid vært lite brukt i praksis, på grunn av vanskene ved etterforskning og bevis i disse forhold, og har vel i dag mindre betydning ved siden av de detaljerte prisforskrifter.

Det er gitt adgang til å anvende bøter ved siden av fengselsstraff, men bare for de forbrytelser hvor det er uttrykkelig fastsatt, f. eks. for utpresning, bedrageri, forsikringsbedrageri, utroskap og åger, i det hele forbrytelser av et mer økonomisk preg. Kombinasjon av de to straffearter var tidligere ukjent i straffeloven, bortsett fra det tilfelle at flere forbrytelser ble pådømt under ett, hvorav den ene skulle medføre fengselsstraff, andre bøter, se straffelovens § 63, 2. ledd og Rt. 1933 s. 454.

I spesiallovgivningen har man flere eksempler på slik kombinasjon, f. eks. i tolløven, prislovgivningen, sanerings saker, m. fl.

Det forutsettes at det ved siden av betinget fengselsstraff kan anvendes en ubetinget bot, hvilket nok kan være praktisk.

En del straffskjerpelser av mindre betydning er sløyfet, således bestemmelsen om skjerpet straff hvis noen omkommer som følge av underslag, hvilket vel er lite praktisk, eller som følge av skadeverk, idet forsåvidt henvises til uaktsomt drap, m. v. Endringene medvirker til å gjøre loven enklere og mer oversiktlig.

I forbindelse med grovt tyveri er grunn til å merke seg nye bestemmelser om inndragning i § 35, hvorefter kan inndras tyveverktøy og sprengstoff som besittes eller oppbevares av en som tidligere gjentagne ganger har vært dømt for tyveri, heleri eller ran såfremt det ikke godtgjøres at verktøyet eller sprengstoffet skal brukes i lovlig øyemed. Inndragning etter denne bestemmelse kan skje hvis det finnes å være i det offentliges interesse og uten at det behøver å reises straffesak mot noen. Bestemmelsen sikter på å bekjempe den profesjonelle kriminalitet idet det kan forhindres at personer som tidligere flere ganger er straffet har tyveverktøy eller sprengstoff. Det var foreslått å gjøre et slikt forhold straffbart, men dette vakte motstand i Justis-komitéen.

Den nye lov inneholder ingen *overgangsbestemmelser* og det blir straffelovens § 3 som får anvendelse. Som hovedregel skal anvendes de straffebestemmelser som gjaldt da den straffbare handling ble foretatt.

Det er klart at de nye bestemmelser ikke kan anvendes på straffbare handlinger foretatt før lovens ikrafttreden, hvis de rammer et forhold som tidligere ikke var straffbart eller gikk inn under en mildere straffebestemmelse, f. eks. et simpelt tyveri som nå er å anse som grovt. Det samme gjelder hvis straffen er skjerpet. Den nye minimumsstraff

for gjentakelsestilfelle kan bare anvendes hvis den siste forbrytelse er foretatt etter 1. juli d. å.

Hvis den nye lov fører til et for tiltalte gunstigere resultat, skal imidlertid denne anvendes også for eldre forhold.

Vil de nye bestemmelser føre til frifinnelse, fordi gjerningsinnholdet er forandret, kan straff ikke anvendes, og tilsvarende hvis en mildere straffebestemmelse nå kommer til anvendelse. Var forholdet etter tidligere bestemmelser grovt tyveri eller grovt ran, men ikke etter de nye, blir alene å dømme for simpelt tyveri eller alminnelig ran.

Retten må hvis det er tvil, fastslå at begge sett lovbestemmelser kan anvendes på handlingen, og straffen utmåles etter de bestemmelser som fører til det mildeste resultat. De nye bestemmelser kan således få betydning i alle saker som pådømmes etter 1. juli d. å. uten hensyn til når tiltalebeslutning er utferdiget, og likeledes ved fornyet behandling etter 1. juli d. å. Ved anke og gjenopptagelse skal derimot anvendes de samme lovbestemmelser som i den påankede dom.

Karl Lous.

DANSK KRONIK

Finansministeriet har den 25. oktober nedsat et utvalg til at overveje mulige *ændringer i tjenestemandslovens regler om afskedigelse og pension m. v.* Baggrunden for udvalgets nedsættelse er rettighedsloven af 18. juni 1951. Denne lov griber som bekendt ikke ind i den bestående retstilstand med hensyn til adgangen til at blive eller vedblivende være tjenestemand uanset idømmelse af straf. Straffelovskommissionen bemærkede i sin betænkning om fortabelse af rettigheder, at det var ønskeligt at tage tjenestemandslovens bestemmelser på dette område op til særskilt overvejelse. Det er nu sket ved nedsættelsen af det nævnte udvalg, som samtidig er anmodet om at udtale sig om, hvorvidt de forslag, der stilles af udvalget, naturligt får konsekvenser for de ved den ekstraordinære tjenestemandsdomstol dømte tjenestemænd. Udvalgte formand er afdelingschef i finansministeriet *Ulrik Andersen*, og dets øvrige medlemmer er: sekretær *J. K. F. Jensen* (centralorganisation I), fuldmægtig *C. V. Struve* (centralorganisation II), førstelærer *Niels Nielsen* (Danmarks lærerforening), kontorchef i arbejds- og socialministeriet *Wedell-Wedellsborg* (Danske statsembedsmænds samråd), fg. ekspeditionssekretær i justitsministeriet *T. Schelle*, ekspeditionssekretær i undervisningsministeriet *Eiler Mogensen* og fg. ekspeditionssekretær i finansministeriet fru *M. Frank*. Udvalgets sekretær er sekretær i finansministeriet *Gunde Linvald*.

Justitsministeriets dommeruddannelsesudvalg af 1948, hvis formand var højesteretsdommer *Victor Hansen*, har i 1951 afsluttet sit arbejde, og dets betænkning er trykt og offentliggjort, *Betænkning vedrørende*